

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1332965/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד טליה גיגי)

נגד

המשיב: פלוני

הנדון: סמכות דין יחיד ליתן החלטה זמנית בעניין הסדרי שהות ואף תוך שינוי מהחלטות קודמות בשל שינוי נסיבות

פסק דין

לפניי בקשת האם לרשות ערעור על החלטה בעניין הסדרי שהות.

האב, המשיב, קיבל את זכות התגובה ובחר שלא לנצלה. וחבל שכך. עם זאת, זכות התגובה כשמה כן היא – זכות ולא חובה. גם בהעדר תגובה על בית הדין לבחון את הבקשות לגופן ולהחליט בהן, וההחלטה – אף בהעדר תגובה – לא תמיד ייעתר בית הדין לבקשה, וכך בייחוד שעה שמדובר בענייני ילדים, שאין אנו רשאים להניח כהנחת יסוד, כי טובתם עולה תמיד בקנה אחד עם בקשתו של אחד ההורים רק משום שההורה האחר לא הגיב וטען אחרת.

המבקשת נאחזת בבקשתה למתן רשות ערעור, אף שמדובר בהחלטה זמנית, בשתי טענות האחת פרוצדורלית והאחרת מהותית:

הטענה הפרוצדורלית היא כי ההחלטה ניתנה בדין יחיד, לטעמה שלא בסמכות, לשיטתה חמור בדבר שבעתים בהיותה של ההחלטה מנוגדת להחלטה קודמת שהתקבלה במותב תלתא.

הטענה המהותית היא כי בית הדין אימץ את המלצות שירותי הרווחה כחותמת גומי, לאם – המבקשת – טענות נגד המלצות הנוגעות בחשש מהסתה של הילדים נגדה על ידי האב וניכורם אליה.

עיינתי בהחלטה ובטענות והגעתי למסקנה כי יש לדחות את בקשת רשות הערעור וממילא גם את הבקשה לעיכוב ביצוע.

במישור הפרוצדורלי:

סעיף 8(ה1) לחוק הדיינים, תשט"ו – 1955, מורה:

בבית הדין הרבני הגדול ובבית הדין הרבני האזורי, במשפטים בהם הוא דן בשלושה, תהא ליושב ראש בית הדין, על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו- (ה), הסמכות לדון לבדו בבקשות לצווי ביניים, לצווי זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בענייני סדר ומינהל, ורשאי הוא להסמיך לדון בעניינים כאמור חבר אחר של בית הדין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הוראה דומה מצויה בתקנה ד(3) לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים בישראל, התשנ"ג.

נוסיף ונבהיר כי אומנם הדין שנתן את ההחלטה המדוברת אינו יושב ראש המותב, אבל הנוהג המקובל ברוב הרכבי בתי הדין אף בשגרה, ועל אחת כמה וכמה במהלך הפגרה, כי חברי בית הדין מחלקים ביניהם את המטלות של הטיפול בהחלטות ביניים, יושב ראש המותב קובע חלוקה כזו או מאשר אותה ובכך – בהעדר נוהל קבוע בחוק או בתקנות לדרך ההסמכה – הוא מסמיך את חבריו לדון בצווי ביניים, צווים זמניים, החלטות ביניים אחרות וכו'.

חזקה, ואף לא נטען אחרת, כי כך נעשה גם בהרכב המדובר, ומאחר שההחלטה האמורה היא החלטה זמנית הרי שאין כל פסול בהינתנה בדין יחיד.

אוסף ואבהיר בנוגע לטענות המבקשת:

אין בחוק או בתקנות הבחנה, בהקשר למתן ההחלטה ביחיד או בשלושה, בין החלטה המשנה את המצב שהיה עד אליה לכזו שמותירה אותו על כנו או בין כזו שלא קדמה לה החלטה שונה שניתנה במושב תלתא להחלטה שקדמה לה החלטה כזו.

אכן מובן מאליו הוא כי אין דיין יחיד יכול לשנות מה שהחליטו שלושה דינים משום שחולק הוא על דעתם. ברם כך לא רק בנוגע ליחיד: גם שלושה אחרים אינם יכולים לעשות כן אלא אם היו הם ערכאת ערעור על הראשונים, ואף אותם שלושה עצמם שהחליטו החלטה מסוימת אינם יכולים לשנותה, הן מבחינת העילות לשינוי והן מבחינת סדרי הדין שבו, אלא על פי העקרונות של "סתירת הדין" שעיקרם מצוי בתקנות קכח-קלא לתקנות הדיון.

ברם לא בזה מדובר בענייננו אלא בשינוי הנובע משינוי הנסיבות. בשינוי שכזה אין מדובר בפסיקה שונה, בסתירת הדין, אלא בפסיקה שבעניין אחר: הפסיקה הקודמת, שניתנה במקרה זה בשלושה, הייתה בענייננו של מצב מסוים, מקרה מסוים, וההחלטה החדשה – בנוגע למצב אחר, וכשם שאין היא כבולה להחלטה שניתנה בעניינם של צדדים אחרים, הוא הדין שאין היא כבולה להחלטה קודמת שניתנה בעניינם של צדדים אלה עצמם אך בנוגע לסיטואציה שונה.

כך תמיד, ובייחוד בענייני הסדרי השהות עם ילדים שמטבעם הם דינמיים ומשתנים, ולכן כידוע אף כשניתן פסק דין "סופי" בעניינם – לעולם אין הוא "סופי" ממש. על אחת כמה וכמה בעניין שלפנינו שבו מלמד העיון בתיק בית דין קמא כי אותה החלטה שבשלושה עצמה הורתה מפורשות והעידה על עצמה כי זמנית היא "המפגשים במרכז הקשר ימשכו עד למתן החלטה אחרת", ועוד נאמר בה "בית הדין ממתין לעדכון מהאפוטרופוסית לדין ומשירותי הרווחה על מסקנות ועדת התכנון וההערכה", לאמור: משיתקבלו הללו ייתכן – ואולי אף צפוי – כי תינתן החלטה שונה.

לפיכך רשאי היה בית הדין, ובהעדר מגבלה כלשהי בחוק ובתקנות, רשאי היה אף דיין יחיד ליתן החלטה המורה אחרת משנקבע קודם לכן, על בסיס ההמלצות המקצועיות. ומשכך יש לדחות את הטענה כי בית הדין פעל שלא בהתאם לחוק או לתקנות ושלא בסמכות במתן ההחלטה בדין יחיד.

בשולי הדברים אעיר כי גם מטעמי יעילות ספק אם היה מקום לבקש את רשות הערעור בשל מתן ההחלטה ביחיד, ההחלטה החלטת ביניים היא וממילא מתחייב כי יתקיימו דיוני המשך, ולא זו בלבד אלא שגם נקבע בה קיומו של דיון נוסף – בעניין אחר שבין הצדדים ושאנו לגמרי מנותק (בלשון המעטה) מהעניין שלשמו הוגשה בקשת רשות הערעור, עניינם של צווי ההגנה. הדעת נותנת אפוא כי יעיל יותר היה לבקש מבית הדין קמא עצמו לקיים דיון נוסף במושב תלתא או לצרף

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לדיון החקירות שנקבע בעניין האחר, ושמעצם היותו דיון חקירות ייעשה מן הסתם במושב תלתא, גם את בחינתו של עניין הסדרי השהות, ונוכח היות ההחלטה החלטה זמנית, כאמור, כמו גם נוכח בקשתו של בית הדין במסגרתה משירותי הרווחה כי יגישו תסקיר משלים – הדעת נותנת כי אכן יתקיים דיון כזה אף ללא בקשה מיוחדת.

אשר לטענה המהותית:

עיון בהחלטה אינו מחזק את שנטען נגדה. ניכר מן ההחלטה כי הדיין בחן את הטענות לרבות הטענות בדבר ההסתה שהוזכרו בדבריו, אלא שאפשר שאין המבקשת מרוצה ממה שנאמר בהם בעניינן של טענות אלה (היינו כי הציטוט של המבקשת ממכתבה של האפוטרופא לדין בהקשר זה הוא ציטוט חלקי בלבד וכי התמונה המלאה העולה משם שונה...) גם ביתר חלקי ההחלטה ניכר דיון ענייני בטענות ואף ההמלצות עצמן לא אומצו כצורתן, "כחותמת גומי", כנטען אלא בשינוי מסוים, שנוגע אומנם לעניין טכני בלבד כביכול של מקום מסירת הילדים מהורה אחד למשנהו אלא שדי בכך כדי ללמד שהדברים נבחנו ונשקלו.

ייתכן כמובן שאין דעת המבקשת נוחה לא מההמלצות ולא מההחלטה, אולם הללו נראות סבירות למדי ובהיותן כאלה – ומאחר שנראה בעליל גם כי הטענות כי בית הדין פעל כחותמת גומי אינו נכון ואינו צודק - אין בדברים עילה למתן רשות ערעור על החלטה זמנית שכזו, ומה גם שכאמור לעיל, יעילותו של הליך ערעור כזה מוטלת בספק.

סוף דבר

- א. בקשת רשות הערעור נדחית. התיק ייסגר.
  - ב. החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.
- ניתן ביום כ"ח באלול התשפ"א (5.9.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה